

2.1.1. CONCEPTUL DE BILANȚ FUNCȚIONAL

În cadrul opticii financiare asistăm la o concepție funcțională referitoare la bilanț, concepție care pornește de la premisa că, elementele de activ și pasiv reflectă valori tranzitorii, structuri trecătoare în procesualitatea patrimoniului¹. În timp ce bilanțul funcțional își propune să investigheze nevoile întreprinderii și modul de funcționare al acestora, prin realizarea unui instantaneu al derulării diferitelor cicluri. În cadrul concepției funcționale cu privire la bilanț, utilizările și resursele acestuia sunt grupate în “stocuri de utilizări” și “stocuri de resurse”².

Bilanțul funcțional stă la baza echilibrului financiar și a “solidității structurale” a întreprinderii. Din punct de vedere structural, resursele respectiv nevoile (utilizările) cuprind:

- resurse
  - stabile (durabile peste un an);
  - datorii ale ciclului de exploatare (pasiv circulant pe termen scurt, sub un an);
- utilizări (nevoi):
  - active stabile (durabile, investiții peste un an);
  - active circulante (bunuri și creanțe legate de ciclul de exploatare, sub un an).

Se evidențiază astfel două categorii de utilizări în activ (una independentă de ciclul de exploatare, iar cealaltă legată direct de acesta) și două categorii de resurse în pasiv (una fără legătură cu exploatarea, iar cealaltă generată de aceasta). Corelația dintre active și stocurile de utilizări și între pasive și stocurile de resurse este următoarea³:

- imobilizările necorporale, corporale și financiare sunt “utilizări stabile”;
- activele circulante ale exploatării (stocuri, clienți, alte creanțe) reprezintă “utilizări” sau “nevoi temporare de exploatare”;
- activele circulante care nu aparțin exploatării sunt “utilizări temporare” în afara exploatării;
- activele circulante foarte lichide (titluri de plasament) și trezoreria sunt “utilizări temporare” ce aparțin trezoreriei;
- capitalurile proprii, datoriile pe termen mediu și lung precum și provizioanele pentru riscuri și cheltuieli sunt “resurse stabile”;
- pasivele circulante ale exploatării (datorii față de furnizori, datorii sociale și alte datorii), reprezintă “resurse temporare” de exploatare;

¹ M. Niculescu, Diagnostic global strategic, Ed. Economică, București, 1997, p. 377

² G. Charreaux, Anales de gestion financière, Expertise comptable, 1989, p. 110

³ A. Deaconu, op. cit., p. 69

- pasivele circulante în afara exploatării sunt “resurse” în afara exploatării;
- creditele pe termen scurt și soldurile creditoare ale conturilor curente la bănci sunt “resurse temporare” ale trezoreriei.

Concepția funcțională a bilanțului are meritul de a oferi o imagine asupra modului de funcționare economică a unei întreprinderi, punându-se astfel în evidență stocurile și resursele corespunzătoare fiecărui ciclu de funcționare⁴.

Analiza funcțională a bilanțului permite investigarea activității întreprinderii, pe cicluri de operațiuni și urmărește evidențierea modalităților de finanțare a întreprinderii în vederea orientării acesteia în direcția unei structuri optime de finanțare, reflectată prin evoluția trezoreriei nete.

Conform concepției funcționale întreprinderea este o entitate economică și financiară care îndeplinește anumite funcții: de producție sau exploatare, de repartiție, de investire sau dezinvestire, de finanțare etc.

Așadar, în cadrul bilanțului funcțional operațiile vor fi grupate pe cicluri și anume:

- Ciclul de investiții;
- Ciclul de finanțare;
- Ciclul de exploatare;
- Ciclul de trezorerie.

2.1.2. RETRATAREA BILANȚULUI CONTABIL ȘI CONSTRUIREA BILANȚULUI FUNCȚIONAL

Pornind de la bilanțul contabil prezentat în anexa nr.1, în construirea bilanțului funcțional (anexa nr. 2) s-au avut în vedere regrupări ale componentelor celui dintâi, după o anumită logică, urmând ca ulterior să se studieze relațiile existente între ele, pe verticală și orizontală. Studiul orizontal al bilanțului funcțional are la bază principiul ce caracterizează concepția financiară, adică acela de afectare a resurselor la nevoile (utilizările) specifice.

Retratarea bilanțului are în vedere următoarele⁵:

- eliminarea incidențelor aspectelor juridice, incidențelor aplicării legislației fiscale, anumitor principii și reguli de înregistrare contabilă care împiedică reflectarea situației economice și financiare reale a agentului economic;
- aplicarea principiului adecvării resurselor la nevoile specifice;

⁴ G. Vintilă, C. T. Vâșcu, Echilibrul funcțional al întreprinderii-modalități de apreciere, Revista Finanțe, Credit, Contabilitate nr. 10/1997

⁵ A. Deaconu, op. cit., p. 74

- urmărirea naturii elementelor de activ și pasiv și nu a lichidității și exigibilității;
- urmărirea pasivelor sub aspectul resursei de finanțare și nu de elemente rectificative ale unor active.

Construirea bilanțului funcțional prezentat în anexa nr.2 este rezultatul retratării diferitelor posturi ale bilanțului contabil prezentat în anexa nr.1 în funcție de apartenența lor la diferite cicluri (de investiții, exploatare, financiare și trezorerie) în scopul obținerii unor mărimi care să fie utilizate în analiza financiară adecvată, conform figurii nr.3.

ACTIV	PASIV
Active aciclice Sau active stabile (AS)	Resurse aciclice Sau resurse stabile (RS)
Active ciclice Din exploatare (ACE)	Resurse ciclice din exploatare (RCE)
----- Active ciclice din Afara exploatării (ACAE)	----- Resurse ciclice din afara exploatării (RCAE)
Trezoreria de activ (TA)	Trezoreria de pasiv (TP)

Fig. nr.3 Construirea bilanțului funcțional

2.1.3. ANALIZA BILANȚULUI FUNCȚIONAL

- **FONDUL DE RULMENT FUNCȚIONAL**

Evoluția fondului de rulment pe parcursul perioadei analizate este prezentată în tabelul nr. 1

Tabelul nr.1

Elemente ale FRF	2002	2003	2004	Abateri 2003/2004
Capitaluri proprii	26.117.706	36.319.452	63.055.333	26.735.881
Imobilizări brute	27.048.264	40.936.675	52.746.816	11.810.141
FOND DE RULMENT FUNCTIONAL	-930.558	-4.617.223	10.308.517	-

În anul 2002, utilizările stabile au depășit resursele stabile, obținându-se astfel un fond de rulment negativ de – 930.558 mii lei. El indică acoperirea parțială a utilizărilor stabile, drept pentru care compania a apelat la un credit pe termen scurt de 4.000.000 mii lei. Acest fapt a făcut compania dependentă de bănci, crescând astfel riscul de insolvabilitate a acesteia.

În anul 2003, utilizările stabile au depășit resursele stabile cu 4.617.223 mii lei, ducând la un fond de rulment negativ. Acest lucru demonstrează că CN APDM SA Galați își finanța cu greu utilizările stabile. Creditele pe termen scurt au dus la o creștere a dependenței companiei față de bănci și deci, la o creștere a riscului de insolvabilitate.

În anul 2004, situația s-a schimbat, având de această dată un fond de rulment pozitiv de la 10.308.517 mii lei, indicând faptul că societatea își poate acoperi integral imobilizările din resurse stabile și, în plus, posibilitatea acoperirii unei părți din nevoile de exploatare.

Creșterea fondului de rulment la 10.308.517 mii lei în anul 2004 se apreciază pozitiv; ea denotă o creștere a disponibilizării de resurse pentru acoperirea financiară a activelor circulante.

Fondul de rulment pozitiv reflectă însă și resurse nerentabilizate care supun societatea unui ”cost de oportunitate” care îi diminuează performanțele financiare(vezi figura nr. 4).

CONCLUZII

Se **propune** rentabilizarea acestor resurse și încetarea utilizării lor pentru acoperirea nevoilor din exploatare, care ar putea fi mai ușor acoperite din resurse de exploatare sau credite pe termen scurt.

Potrivit modalității folosite, creșterea de + 9.925.740 mii lei se explică sintetic prin:

1. Creșterea capitalurilor proprii + 26.735.881 mii lei
2. Creșterea imobilizărilor - 11.810.141 mii lei

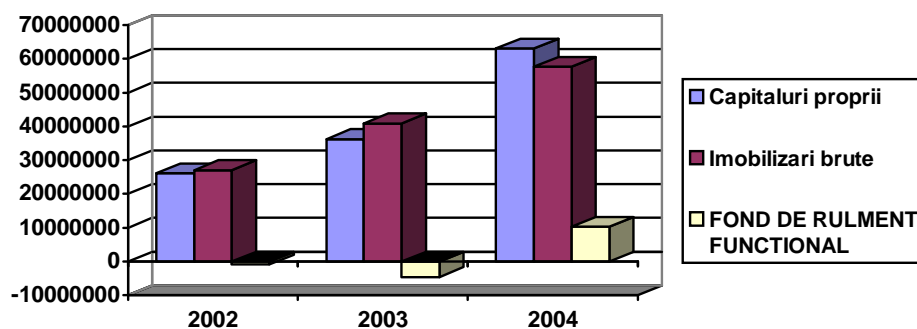

Fig. nr.4 Evoluția fondului de rulment

- **NEVOIA GLOBALĂ DE FOND DE RULMENT DE EXPLOATARE (N.F.R.E)**

Evoluția indicatorului este prezentată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr.2

Elemente ale NFRE	2002	2003	2004
Stocuri	1.506.848	2.320.070	5.434.107
Creanțe legate de exploatare	7.345.423	4.765.365	16.115.994
Datorii legate de exploatare	6.712.185	13.440.180	16.471.208
NFRE	2.140.086	-6.353.845	5.078.893

După cum se observă, în formarea nevoii de fond de rulment de exploatare între alocările ciclice importanța fundamentală o au creanțele.

Pentru anul 2002, nevoile ciclului de exploatare au fost de 8.852.271 mii lei, iar resursele de 6.712.185 mii lei, degajându-se o nevoie de finanțat de 2.140.086 mii lei.

Pentru anul 2003, nevoile ciclului de exploatare au fost de 7.086.335 mii lei, iar resursele de 13.440.180 mii lei, degajându-se un plus de resurse nerentabilizate de 6.353.845 mii lei.

De asemenea, pentru anul 2004 se observă că nevoile de exploatare au fost de 21.550.101 mii lei iar resursele de exploatare de 16.471.208 mii lei, degajându-se o nevoie de finanțat de 5.078.893 mii lei.

Pentru anul 2004, nevoile de exploatare au putut fi acoperite din excedentul resurselor stabile asupra utilizărilor stabile.

Dacă facem o analiză mai atentă a situației din anul 2003 față de 2002 (vezi fig.nr.5), putem constata că de la o nevoie de 2.140.086 mii lei în 2002, s-a ajuns în anul 2003 la un excedent de resurse de exploatare de 6.353.845 mii lei. Acest lucru s-a realizat prin diminuarea cu 34,02% a soldului creanțelor neîncasate, ceea ce denotă îmbunătățirea recuperării acestora, prin preluarea creanțelor deținute de societate asupra clientului ISPAT- SIDEX de către acționarul S.C.MINAROM SA CONSTANȚA

S-a asigurat astfel, încasarea acestora în maxim 10 zile față de termenul negociat de 60 de zile.

În anul **2004**, comparativ cu anul 2003 s-a constatat o nevoie de exploatare de 5.078.893 mii lei generată de o perioadă de încasare a creanțelor de 69,2 zile față de 33,7 zile în 2003 și de o perioadă de plată a furnizorilor de 12,7 zile față de 19,4 zile în 2003.

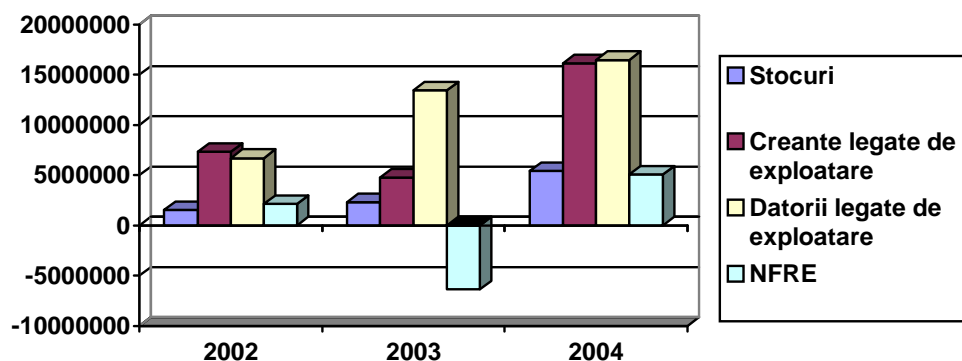

Fig. nr.5 Evoluția NFRE

CONCLUZII

Având în vedere situația prezentată mai sus se propun următoarele:

- evitarea acoperirii nevoii de exploatare în totalitate din resursele stabile. Datoriile pe termen lung să fie contractate doar pentru acoperirea imobilizărilor neamortizabile, pentru că numai astfel compania își poate asigura dezvoltarea;
- utilizarea resurselor stabile excedentare pentru investiții, nu pentru nevoi curente;
- nevoia de fond de rulment privind exploatarea (parțial) și nevoia de fond de rulment în afara exploatării trebuie finanțate din credite pe termen scurt;
- mărimea creditelor pe termen scurt contractate trebuie determinată în funcție de mărimea creanțelor clienți, care reprezintă cea mai importantă componentă a nevoilor de exploatare.

Acestea nu trebuie să depășească 15-30% din creanțele clienți.

- **NEVOIA DE FOND DE RULMENT (N.F.R.)**

Evoluția indicatorului este prezentată în tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Elemente ale NFR	2002	2003	2004
NFRE	2.140.086	-6.353.845	5.078.893
NFRIE	-2.570	113.717	2.954.421
NFR	2.137.516	-6.240.128	8.033.314

Indicatorul a înregistrat pe parcursul perioadei analizate valori diverse, pozitive în 2002 și 2004 și negativă în 2003. Aceasta semnifică faptul că în anii 2002 și 2004 s-au înregistrat nevoi de finanțat de 2.137.516 mii lei și, respectiv, de 8.033.314 mii lei. Pentru anul 2003 se înregistrează un surplus de resurse temporare în raport cu nevoile corespunzătoare de capitaluri circulante sau necesități temporare mai mici decât sursele temporare de mobilizat.

După cum se observă în fig. nr.6, activitatea în afara exploatării a avut o creștere semnificativă, ea generând de la an la an nevoi de finanțat mai mari.

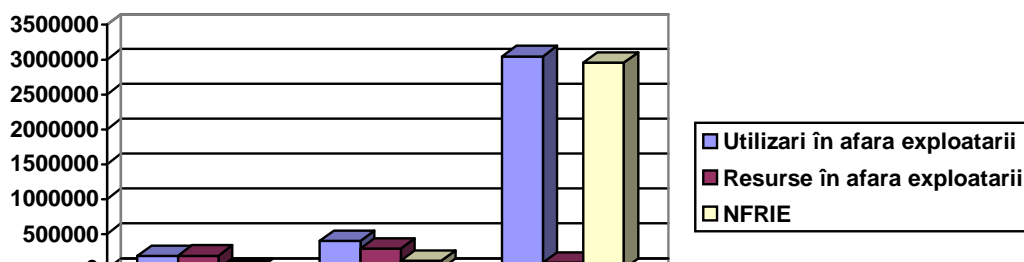

Fig. nr.6 Evoluția NFR

Principalele rate ale fondului de rulment sunt prezentate în tabelul nr.4

Tabelul nr.4

INDICATORI	FORMULA	2002	2003	2004
Marja de securitate a întreprinderii (R1)	$R1 = (FRN / CA) * 360$	7,92	29,9	36,2
Rata de finanțare a activelor circulante (R2)	$R2 = FRN / \text{Active circulante}$	0,09	0,54	0,41
Rata de acoperire a NFR (R3)	$R3 = FRN / NFR$	0,44	0,74	1,28

$$R1_{2002} = \frac{-930.558}{42.288.299} * 360 = 7,92$$

$$R1_{2003} = \frac{-4.617.223}{55.581.411} * 360 = 29,9$$

$$R1_{2004} = \frac{10.308.517}{102.478.359} * 360 = 36,2$$

$$R2_{2002} = \frac{-930.558}{9.816.225} = 0,09$$

$$R2_{2003} = \frac{-4.617.223}{8.486.277} = 0,54$$

$$R2_{2004} = \frac{10.308.517}{25.198.989} = 0,41$$

$$R3_{2002} = \frac{-930.558}{2.137.516} = 0,44$$

$$R3_{2003} = \frac{-4.617.223}{-6.240.128} = 0,74$$

$$R3_{2004} = \frac{10.308.517}{8.033.314} = 1,28$$

Fondul de rulment în zile cifră de afaceri- **CA**- reflectă marja de securitate a companiei. Literatura de specialitate apreciază că pentru majoritatea întreprinderilor această rată trebuie să fie egală cu 30 până la 90 zile. După cum se poate observa această marjă este mai mică în 2002, de 7.92 zile CA, dar ea devine 29.9 zile CA în 2003 și apoi 36.2 zile CA în 2004, ceea ce semnifică faptul că CN APDM SA GALAȚI s-a încadrat în marja de securitate.

Rata de acoperire a necesarului de fond de rulment dă o imagine a modului de desfășurare a ciclului de exploatare în termeni financiari. În mod normal ar trebui să prezinte valori supraunitare. După cum rezultă din tabel, se îndeplinesc aceste condiții numai în anul 2004, ceea ce denotă faptul că activitatea de exploatare este în creștere.

În tabelul nr. 5 sunt evidențiate principalele rate ale nevoii de fond de rulment:

Tabelul nr.5

INDICATOR	FORMULA	2002	2003	2004
-----------	---------	------	------	------

Rata N.F.R. (R1)	$RI = \frac{NFR}{CA} * 360$	18.2	40.42	28.22
CA (mii lei)	-	42.288.299	55.581.411	102.478.359
N.F.R. (mii lei)	-	2.137.516	-6.240.128	8.033.314
Sold de trezorerie (mii lei)	-	-3.068.074	1.622.905	2.275.203
Rata de finanțare a N.F.R. prin trezorerie (R2)	$R2 = \frac{Sold\ de\ trezorerie}{NFR}$	-1.44	0.26	0.28

$$R1_{2002} = \frac{2.137.516}{42.288.299} * 360 = 18,2$$

$$R1_{2003} = \frac{-6.240.128}{55.581.411} * 360 = 40,42$$

$$R1_{2004} = \frac{8.033.314}{102.478.359} * 360 = 28,22$$

Ratele sunt crescătoare de la an la an.

• **TREZORERIA NETĂ**

Trezoreria rezultă din confruntarea mijloacelor și resurselor corespunzătoare operațiilor financiare pe termen scurt.

Determinarea trezoreriei nete este prezentată în tabelul nr.6.

Tabelul nr.6

Elemente	2002	2003	2004
F.R.F	-930.558	-4.617.223	10.308.517
N.F.R.G.	2.137.516	-6.240.128	8.033.314
T.N.	-3.068.074	1.622.905	2.275.203

Indicatorul a înregistrat cea mai bună valoare în 2004, având o tendință de creștere din 2002 în 2004.

Analizând bilanțul funcțional în anul 2002 avem o trezorerie netă negativă de -3.068.074 mii lei, în anul 2003, o trezorerie pozitivă de 1.622.905 mii lei, iar în 2004, o trezorerie pozitivă de 2.275.203 mii lei.

Trezoreria negativă din anul 2002 se datorează contractării unui credit pe termen scurt pentru acoperirea unor nevoi curente ale companiei.

Analizând evoluția trezoreriei în timp se observă o îmbunătățire a acesteia, fapt pentru care putem concluziona că situația companiei s-a îmbunătățit în cei 3 ani, aceasta dispune de suficiente resurse stabile pentru a finanța utilizările stabile și chiar pentru a obține lichidități excedentare. Această resursă excedentară poate fi folosită pentru investiții pe termen scurt.

Din analiza corelată a indicatorilor specifici bilanțului funcțional reiese că regula echilibrului funcțional a fost respectată în anul 2004, aceasta suferind dezechilibre în anul 2002, și mai mult în 2003.

Prezentăm în cele ce urmează, în fig. nr.7, modul de asigurare a echilibrului financiar pe parcursul ultimilor trei ani:

